

Рак О. М.,

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

ВПЛИВ ГЕРМАНСЬКИХ ДІАЛЕКТІВ ПЕРІОДУ IV-X СТ. НА ФОРМУВАННЯ ОЙКОНІМІЇ ФРАНЦІЇ (ГЕРМАНСЬКІ НАЗВИ ПОСЕЛЕНЬ)

У статті простежено вплив германських діалектів періоду IV-X ст. на формування ойконімії Франції на підставі історичного та лінгвістичного екскурсу в епоху так званих "варварських вторгнень" на територію колишньої Галлії.

Ключові слова: ойконім, топонім, германські діалекти, Галлія, історія Франції.

В данной статье прослежено влияние германских диалектов периода IV-X ст. на формирование ойконимии Франции на основании исторического и лингвистического экскурса в эпоху так называемых "варварских вторжений" на территорию прежней Галлии.

Ключевые слова: ойконим, топоним, германские диалекты, Галлия, история Франции.

The article reviews the influence of the Germanic dialects during the period of the IV-X centuries on the formation of place names of France on the basis of historic and linguistic excursus into the epoch of so-called "barbarian intrusions" into the territory of former Gallia.

Key words: place name, toponym, German dialects, Gallia, history of France.

На думку багатьох істориків, саме 375 рік вважається початком великих, так званих "варварських вторгнень" на територію колишньої Галлії і початком втрати впливу Римської імперії на вказаній території. З мовного погляду – це період певної лінгвістичної експансії, де зіткнулися діалекти багатьох народів: готів, остроготів, вестготів, франків, саксонів, бургундів, германців, які розповсюдилися по всій західній частині Римської імперії, яка зникає наприкінці V століття, поступаючись місцем декільком новоствореним германським імперіям. Франки оселилися на півночі Галлії; вестготи захопили Іспанію та південь Галлії; англи й саксони – Великобританію, вигнавши кельтів з території сучасної французької Британії; бургундці захопили центр Галлії, а вандалі підкорили Корсику (див. Рис. 1).

Під впливом різних германських діалектів, з одного боку, та латині, яка продовжувала використовуватися ще довший час на письмі (перший французький текст з'явився тільки в XI ст.), – з іншого, мови народів, що проживали на території Римської імперії, швидко видозмінювалися.

Це призвело до того, що сьогодні ми виокремлюємо такі мови, як: французька, італійська, іспанська, португальська та румунська. При цьому французька з цього переліку – найбільш германізована мова, попри те, що інші залишаються ближчими до мови латинської.

Рис. 1. Германська імперія наприкінці IV століття

Багато сутичок відбулося протягом VI – VII століть, з яких переможцями виходять франки, підкоривши практично всю романізовану Європу декільком германським монархам.

Галло-романське населення спілкується романською народнорозмовною мовою, яка є діалектно здиференційованою в залежності від того чи іншого регіону.

Франки вплинули на романців своїм північним акцентом і фонетичною системою: сильна вимова голосних звуків, введення германського [w], початкового [h]. З погляду словозміни франкськими за походженням є закінчення типу: *-and, -ard, -aud, -ais, -er, -ier*.

У цілому ж, на території сучасної Франції збереглася романська мова (за винятком альзаського, британського й баскського діалектів). Укорінення та постійні інвазії германських народів звісно залишили свої сліди й у топонімії Франції. Це, в першу чергу, стосується регіону Альзасу та франкського Мозеля, а також доброї частини Північної території (можливо, частково й південних територій). Нові мастки, що з’явилися наприкінці раннього Середньовіччя в Каролінгвійську епоху (назва завдячує династії франків, започаткованої Пепеном льо Бреф (PépinleBref) у 751

році, від назв яких утворено цілий ряд сучасних відгерманських антропонімів.

Продуктивним продовжує залишатися суфікс *-acum*, але поряд із останнім вживається також суфікс *-ingen*, який іноді переходив в *-ing* (або *-ange*), що можемо простежити в цілому ряді ойконімів Лотарингії (Lotharinge) або в Альзасі (Alsace). У суміжних регіонах простежується ще й форма суф. *-ingues* із різними його фонетичними варіантами.

Вдаючись до більш детального аналізу ойконімних утворень германського походження періоду IV-X ст., знаходимо багато назв, в семантиці яких відбито характер рельєфу, рослинного покриву, наявність фауни, флори. Подамо кілька прикладів такого типу утворень:

I. *berg* “гора, пагорб” [10, с. 236]: **Berg** = нім. *berg* “гора” [9, с. 718], [6, с. 298], **Altenberg** = нім. *alt* “старий” [10, с. 84] + *berg* [9, с. 718], [6, с. 214], **Groeneberg** = нім. *groni* “зелений” [10] + *berg* [9, с. 718], [6, с. 655], **Heiligenberg** = нім. *heilig* “святий” [10, с. 610] + *berg* [9, с. 718], [6, с. 674], **Jungenberg** = нім. *jung* “молодий” [10, с. 685] + *berg* [9, с. 718], [6, с. 704], **Lichtenberg** = нім. *licht* “світлий” [11, с. 33] + *berg* [9, с. 719], [6, с. 751], **Kaysersberg** = нім. *kaiser* “імператор” [10, с. 688] + *berg* [9, с. 719], [6, с. 707], **Schneberg** = нім. *schnee* “сніг” [11, с. 315] + *berg* [9, с. 719], [6, с. 1202], **Sternenberg** = нім. *stern* “зірка” [11, с. 392] + *berg* [9, с. 719], [6, с. 1202].

II. Від різного роду атрибутивних членів (прикметників) + номенклатурний термін, як-от: *bach* “річка, струмочок, потік, джерело” [10, с. 193]: **Altenbach** = нім. *alt* “старий” [10, с. 84] + *bach* [9, с. 714], [6, с. 214], **Langensoultzbach** = нім. *long* “довгий” + *sulze* “солена вода” [11] + *bach* [9, с. 714], [6, с. 727], **Lutterbach** = нім. *lauter* “чистий” [11, с. 20] + *bach* [9, с. 714], [6, с. 776], **Tiefenbach** = нім. *tief* “глибокий” [11, с. 431] + *bach* [9, с. 714], [6, с. 1253], **Stillbach** = нім. *stille* “тихий, спокійний” [11, с. 394] + *bach*, **Steinbach** = нім. *stein* “камінь” [11, с. 388] + *bach* [9, с. 715], [6, с. 1230].

III. З компонентом *brunn* “колодязь, джерело, водоймище” [10, с. 294]: **Mittelbrunn** = нім. *mittel* “середній, що знаходиться посередині” [11, с. 99] + *brunn* [9, с. 715], [6, с. 840], **Niederbrunn** = нім. прислівник *nieder* “знизу” [11, с. 149] + *brunn* [9, с. 716], [6, с. 904], **Oberbrunn** = нім. прислівник *ober* “зверху” [11, с. 162] + *brunn* [9, с. 716], [6, с. 917];

IV. –Зі складовим компонентом *burg* “фортеця, фортифіковане село, місто” [10, с. 301]: **Eschbourg** = нім. *esche* “ясен” [10, с. 444] + *burg* [9, с. 720], [6, с. 557], **Fribourg** = нім. *frei* “вільний, незалежний” [10, с. 495] + *burg* [9, с. 725], [6, с. 612], **Steinbourg** = нім. *stein* “камінь” [11, с. 388] + *burg* [9, с. 725], [6, с. 1230], **Schoenbourg** = нім. *schun* “гарний” [11, с. 313] + *burg* [9, с. 725], [6, с. 1202];

V. Сюди входять назви, до складу яких входять апелятиви на позначення типу поселень і різного роду споруд (у тому числі й культових):

dorf “село” [10, с. 352]: **Altorf** = *alt* “старий” [10, с. 84] + *dorf* [9, с. 722], [6, с. 214], **Freistroff** = нім. *frei* “вільний, незалежний” [10, с. 495] + *dorf* [9, с. 722], [6, с. 608], **Oberdorf** = нім. *ober* “зверху, над” [11, с. 162] + *dorf* [9, с. 722], [6, с. 917], **Grassendorf** = нім. *gras* “трава” [10, с. 568] + *dorf* [9, с. 722], [6, с. 650]; **heim** “батьківський, рідний дім (край)” [10, с. 611]: **Uffheim** = нім. *auf* “на, над” [10, с. 138-139] + *heim* [9, с. 717], [6, с. 1276], **Altenheim** = нім. *alt* “старий” [10, с. 84] + *heim* [9, с. 723], [6, с. 214], **Hoenheim** = нім. *hoh* “високий” [10] + *heim* [9, с. 723], [6, с. 681], **Obenheim** = нім. *oben* “зверху” [11, с. 162] + *heim* [9, с. 723], [6, с. 917], **Bischheim** = нім. *bischof* “єпископ, архієрей” [10, с. 266] + *heim* [9, с. 724], [6, с. 314], **Dahlenheim** = нім. *tal, dal* “долина” [11, с. 418] + *heim* [9, с. 724], [6, с. 520], **Kauffenheim** = нім. *kauf* “ринок” [10, с. 702] + *heim* [9, с. 724], [6, с. 707], **Kirchheim** = нім. *kirche* “церква” [10, с. 711] + *heim* [9, с. 724], [6, с. 710], **Nordheim** = нім. *Nord* “Північ” [11, с. 155] + *heim* [9, с. 724], [6, с. 910], **Ostheim** = нім. *Ost* “Схід” [11, с. 174] + *heim* [9, с. 724], [6, с. 929]; **haus** “дім, будинок” [10, с. 604]: **Houssen** = нім. множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 685], **Harthausse** = нім. *hart* “твердий, міцний, грубий, жорсткий” [10, с. 599] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 668], **Kaltenhouse** = нім. *kalt* “холодний” [10, с. 690] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 707], **Mittelhausen** = нім. *mittel* “середній, проміжний, що по середині” [11, с. 99] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 840], **Munchhausen** = нім. *munch, münch* “монах, чернець” [11, с. 106] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 888], **Waldhouse** = нім. *wald* “ліс” [11, с. 567] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 1355], **Nordhouse** = нім. *Nord* “Північ” [11, с. 155] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 910], **Westhouse** = нім. *West* “Захід” [11, с. 590] + множина від *haus* [9, с. 723], [6, с. 1358]; **hof** “двір, хутір, ферма” [10, с. 642]: **Hoffen** = нім. множина від *hof* [9, с. 725], [6, с. 681], **Oberhoffen** = нім. *ober* “зверху, над” [11, с. 162] + множина від *hof* [9, с. 725], [6, с. 917]; **statt** “житло, місцеперебування” [11, с. 384]: **Altenstadt** = нім. *alt* “старий” [10, с. 84] + *statt* [9, с. 725], [6, с. 214], **Hochstatt** = нім. *hoch* “високий” [10, с. 637] + *statt* [9, с. 725], [6, с. 681]; **kirche** “церква” [10, с. 711]: **Altkirch** = нім. *alt* “старий” [10, с. 84] + *kirche* [9, с. 726], [6, с. 214], **Neunkirch** = нім. *neu* “новий” [11, с. 145] + *kirche* [9, с. 726], [6, с. 710], **Hartkirchen** = нім. *alt* “старий” [10, с. 84] + *kirche* [9, с. 726], [6, с. 710].

VI. Назви поселень, в яких відбито реалії місцевого ландшафту: **aue** “річка, острівця на річці” [10, с. 138]: **Breitenau** від німецького прикметника *breit* “широкий” [10, с. 287] + *aue* [9, с. 713], [6, с. 354]; **wiese** “луг” [11, с. 595]: **Wuisse** = *wiese* [9, с. 721], [6, с. 1360], **Metzerwisse** = нім. *metzer* “мецівський (від назви міста Мец)” [11] + *wiese* [9, с. 721], [6, с. 832], **Oberwisse** = нім. *ober* “що на верху, зверху, над” [11, с. 162] + *wiese* [9, с. 721], [6, с. 917], **Waldwisse** = нім. *wald* “ліс” [11, с. 567] + *wiese* [9,

с. 721], [6, с. 1355]; **feld** “поле” [10, с. 465]: **Hochfelden** = нім. *hoch* “високий” [10, с. 637] + мн. від *feld* [9, с. 721], [6, с. 681], **Rossfeld** = нім. *ross* “кінь” [11, с. 268] + *feld* [9, с. 721], [6, с. 1046]; **holz** “дерево” [11, с. 645]: **Uffholz** = нім. *auf* “на, над” [10, с. 138-139] + *holz* [9, с. 717], [6, с. 1276], **Jungholtz** = нім. *jung* “молодий” [10, с. 685] + *holz* [9, с. 720], [6, с. 704], **Bergholz** = нім. *berg* “гора, пагорб” [10, с. 236] + *holz* [9, с. 720], [6, с. 298]; **wald** “ліс” [11, с. 567]: **Hohwald** = нім. *hoh* “високий” [10, с. 637] + *wald* [9, с. 720], [6, с. 681], **Ostwald** = нім. *Ost* “Схід” [11, с. 174] + *wald* [9, с. 720], [6, с. 681]; **stein** “камінь” [11, с. 389]: **Breitenstein** = нім. *breit* “широкий” [10, с. 287] + *stein* [9, с. 717], [6, с. 354], **Heiligenstein** = нім. *heilig* “святий” [10, с. 610] + *stein* “камінь” [9, с. 720], [6, с. 674]; **Buhl** = нім. *büchel* “невеликий пагорб” [10, с. 298], [9, с. 719], [6, с. 369], **Thann** = нім. *tanne* “великий ялинковий ліс” [11, с. 420], [9, с. 720], [6, с. 1244], **Sand** = нім. *sand* “пісок” [11, с. 283], [9, с. 720], [6, с. 1188].

Знаходимо значну кількість складних композитних ойконімних утворень Франції зазначеного періоду, в основі яких маємо поєднання народних географічних термінів-апелятивів з антропонімами германського походження. Це ННП типу: **Varembach** = *Baro* (антропонім германського походження) + *bah* “річка, струмочок, потік, джерело” [10, с. 193], [9, с. 801], [6, с. 269], **Hagenbach** = *Hageno* + *bah* [9, с. 802], [6, с. 664], **Rimbach** = *Rinaldus* + *bah* [9, с. 802], [6, с. 1030], **Bassemberg** = *Basenus* + *berg* “гора, пагорб” [10, с. 236], [9, с. 803], [6, с. 274], **Varsberg** = *Warno* + *berg* [9, с. 804], [6, с. 1291], **Albronn** = *Alla* + *brunn* “колодязь, джерело, водоймище” [10, с. 294], [9, с. 805], [6, с. 211], **Balbronn** = *Bald* + *brunn* [9, с. 805], [6, с. 263], **Dannelbourg** = *Danaildis* + *burg* “фортеця, фортифіковане село, місто” [10, с. 301], [9, с. 805], [6, с. 523], **Waltembourg** = *Waldinus*, *Valdenus* + *burg* [9, с. 806], [6, с. 1355], **Bendorf** = *Benno* + *dorf* “село” [10, с. 352], [9, с. 806], [6, с. 296], **Grindorf** = *Gruno* + *dorf* [9, с. 806], [6, с. 654], **Henridorff** = *Henricus* + *dorf* [9, с. 806], [6, с. 675], **Guebestroff** = *Gereberus* + *dorf*, яке стало *troff* в населених пунктах Мозельського округу [9, с. 808], [6, с. 657], **Helstroff** = *Hildo* + *dorf* [9, с. 808], [6, с. 675], **Volstroff** = *Wola* + *dorf* [9, с. 808], [6, с. 1350], **Issenhausen** = *Iso(n)* + *haus* “дім, будинок” у множені [10, с. 604], [9, с. 809], [6, с. 693], **Loupershause** = *Lupertus* + *haus* [9, с. 810], [6, с. 769], **Werentzhouse** = *Werenzo* + *haus* [9, с. 810], [6, с. 1357], **Avenheim** = *Avo* + *heim* “батьківський, рідний дім (край)” [10, с. 611], [9, с. 811], [6, с. 254], **Baldenheim** = *Baldinus* + *heim* [9, с. 811], [6, с. 263], **Hilsenheim** = *Hilti* + *heim* [9, с. 813], [6, с. 680], **Lingolsheim** = *Lingolf* + *heim* [9, с. 815], [6, с. 756], **Mackenheim** = *Macco(n)* + *heim* [9, с. 815], [6, с. 779], **Ottmarsheim** = *Otmarus* + *heim* [9, с. 816], [6, с. 929], **Wickersheim** = *Wicharius* + *heim* [9, с. 818], [6, с. 1358], **Gundershoffen** = *Gundhari* + *hof* “двір, хутір, ферма” у множені [10, с. 642], [9, с. 819], [6, с. 662], **Hugshoffen** = *Hugo* + *hof* [9,

с. 819], [6, с. 686], **Bickenholz** = *Biccho* + *holz* “дерево” [11, с. 645], [9, с. 820], [6, с. 310], **Muttersholtz** = *Muotharius* + *holz* [9, с. 820], [6, с. 890], **Menskirch** = *Menizo* + *kirche* “церква” [10, с. 711], [9, с. 820], [6, с. 824], **Wolfskirchen** = *Wolfo* + *kirche* [9, с. 821], [6, с. 1360], **Rammersmatt** = *Rambrecht* + *matte* “пасовище, гірський луг” [11, с. 69], [9, с. 822], [6, с. 1014], **Urmatte** = *Uro* + *matte* [9, с. 822], [6, с. 1277], **Brunstatt** = *Brunus* + *statt* “житло, місцеперебування” [11, с. 384], [9, с. 823], [6, с. 367].

Деякі ойконімічні утворення періоду V-X століть у своїй основі мають апелятиви на позначення назв германських регіонів та етнічних груп. До них відносимо: **LesAllemands, LesAllemands, Allemans, Allemant** [9, с. 735], [6, с. 212] (< нім. *Alamanni* “сільська або військова колонія Аламанців”); **Bourgogne, Bourguignons** [9, с. 736], [6, с. 343-344] (< нім. *Burgundii* “бургундці”); **Francs, Francou, LaFrance, Francoville, Franvillers, Villefrancoeur** [9, с. 736-737], [6, с. 606; 1328] (< нім. *Franci* “франки”); **Germagne, Germaine, Germaines, Germainvilliers** [9, с. 737], [6, с. 628] (< нім. *Germani* “германці”); **Goudourville, Gouts, Goutz, Goux, Montgueux, Villegouge** [9, с. 737-738], [6, с. 639; 641; 862; 1329] (< нім. *Gothos* “готи”); **Saisseval, Sissonne, Soissons** [9, с. 738], [6, с. 1183; 1219; 1220] (< нім. *Saxones* “саксонці”); **Schwoben** [9, с. 738], [6, с. 1202] (< нім. *Suabi* “Шваби”).

Дериваційною базою для утворення великої кількості назв поселень вказаного періоду з апелятивними германськими основами послужили власні назви осіб (антропоніми) з додаванням суфіксів: *-acum, -iacum, -iacas*, які пізніше перейшли в *-a, -ac, -at, -ay, -az, -ÿ, -ey, -ieu, -ieux, -ies, -iez, -y*. Подамо ряд прикладів такого типу утворень:

– (suff. **-a**): **Rogna** = *Romenus* + *-iacum* [9, с. 772], [6, с. 1039], **Sarroгна** = *Saroinus* + *-iacum* [9, с. 772], [6, с. 1192], **Varessia** = *Waracius* + *-iacum* [9, с. 772], [6, с. 1291];

– (suff. **-ac**): **Agonac** = *Agon* + *-acum* [9, с. 741], [6, с. 1202], **Bernac** = *Bernus* + *-acum* [9, с. 741], [6, с. 299], **Armagnac** = *Herimannus* + *-iacum* [9, с. 750], [6, с. 232], **Balignac** = *Bellinus* + *-iacum* [9, с. 750], [6, с. 264], **Brugnac** = *Brunus* + *-iacum* [9, с. 751], [6, с. 366], **Fressac** = *Frizzo* + *-iacum* [9, с. 751], [6, с. 611];

– (suff. **-at**): **Andelat** = *Andela* + *-acum* [9, с. 743], [6, с. 219], **Garat** = *Garo* + *-acum* [9, с. 743], [6, с. 619], **Glĭnat** = *Galinus* + *-acum* [9, с. 743], [6, с. 635], **Augnat** = *Allinus* + *-iacum* [9, с. 753], [6, с. 246], **Bertignat** = *Bertinus* + *-iacum* [9, с. 753], [6, с. 302];

– (suff. **-ay**): **Ambenay** = *Ambinus* + *-acum* [9, с. 744], [6, с. 215], **Ardenay** = *Ardennus* + *-acum* [9, с. 744], [6, с. 230], **Assenay** = *Ansuinus* + *-acum* [9, с. 744], [6, с. 240], **Barnay** = *Bernus* + *-acum* [9, с. 744], [6, с. 270], **Brachay** = *Bracho* + *-acum* [9, с. 744], [6, с. 349], **Arlay** = *Herlus* + *-iacum* [9, с. 753], [6, с. 232], **Varzay** = *Waracius* + *-iacum* [9, с. 754], [6, с. 1291];

– (suff. **-az**): **Seillonaz** = *Sigilo(n)* + -acum [9, с. 743], [6, с. 1205], **Outriaz** = *Alterus* + -iacum [9, с. 772], [6, с. 931];

– (suff. **-ñ**): **Besnñ** = *Baldenus* + -acum [9, с. 747], [6, с. 303], **Cellñ** = *Sitilus* + -acum [9, с. 748], [6, с. 400], **Andrezñ** = *Andricus* + -iacum [9, с. 757], [6, с. 220], **Contrñ** = *Cuntheri* + -iacum [9, с. 757], [6, с. 484], **Hüdñ** = *Heddo* + -iacum [9, с. 758], [6, с. 674], **Restignñ** = *Restuinus* + -iacum [9, с. 758], [6, с. 1024];

– (suff. **-ey**): **Angirey** = *Ansgar* + -acum [9, с. 747], [6, с. 221], **Beney** = *Barno* + -acum [9, с. 747], [6, с. 297], **Autrey** = *Alterus* + -iacum [9, с. 755], [6, с. 251], **Bazegney** = *Basenus* + -iacum [9, с. 755], [6, с. 279], **Gogney** = *Godinus* + -iacum [9, с. 755], [6, с. 636], **Vagney** = *Wainus* + -iacum [9, с. 757], [6, с. 1281];

– (suff. **-ieu, -ieux**): **Jarcieu** = *Gericus* + -iacum [9, с. 772], [6, с. 696], **Andrñzieux** (Undresiacum) = *Unricus* + -iacum [9, с. 772], [6, с. 220];

– (suff. **-ies, -iez**): **Albrechies** = антропонім германського походження *Albericus* + суф. жін. родуу мн. -iacas (terras) [9, с. 773], [6, с. 211],: “*terres d’Albericus*” (землі Альберікуса) – даний суфікс частіше зустрічається у складі назв населених пунктів на Півночі Франції і водночас не є винятком що стосується і інших, скажімо її Південних регіонів, **Bettignies** = *Bettin* + -iacas [9, с. 773], [6, с. 308], **Bouvignies** = *Buvinus* + -iacas [9, с. 774], [6, с. 348], **Illies** = *Ilio* + -iacas [9, с. 774], [6, с. 690], **Ramillies** = *Ramillies* + -iacas [9, с. 776], [6, с. 1014], **Wrgnies** = *Warinus* + -iacas [9, с. 777], [6, с. 1356];

– (suff. **-y**): **Berny** = *Bernus* + -acum [9, с. 748], [6, с. 301], **Giverny** = *Warinus* + -acum [9, с. 749], [6, с. 633], **Gruni** = *Gruno* + -acum [9, с. 749], [6, с. 657], **Verny** = *Werno* + -acum [9, с. 749], [6, с. 1308], **Achery** = *Acherius* + -iacum [9, с. 759], [6, с. 203], **Allogny** = *Alonius* + -iacum [9, с. 759], [6, с. 213], **Charly** = *Carolus* + -iacum [9, с. 761], [6, с. 431], **Evigny** = *Evenus* + -iacum [9, с. 763], [6, с. 568], **Giry** = *Gero* + -iacum [9, с. 763], [6, с. 633], **Harly** = *Herlus* + -iacum [9, с. 764], [6, с. 668], **Lagery** = *Lagerius* + -iacum [9, с. 765], [6, с. 718], **Nandy** = *Nandus* + -iacum [9, с. 767], [6, с. 893], **Rugny** = *Rudinus* + -iacum [9, с. 768], [6, с. 1055], **Ugny** = *Unno* + -iacum [9, с. 770], [6, с. 1276], **Wassy** = *Waszo* + -iacum [9, с. 771], [6, с. 1357].

Цілу низку назв населених пунктів Франції, що мають в основі антропоніми німецького походження, утворено з додаванням знову ж таки нім. суф. **-ingen** (у Д. відм. // М. відм. мн.) із вказівкою на приналежність. Такого роду ойконімі утворення зустрічаємо переважно в Альзаському регіоні Лотарінгії. Ось приклади: **Emlingen** = *Emilo* + **-ingen** “людям Еміло” [9, с. 779], [6, с. 549], **Goerlingen** = *Gerlus* + **-ingen** [9, с. 779], [6, с. 635]. У ряді випадків суфікс **-ingen** набуває французької огласовки, як **-ang**: **Bussang** = *Bosso* + **-ingen** // **-ang** [9, с. 779], [6, с. 373], у інших – на **-igne**: **Vetrigne** = *Vultarius* + **-ingen** (**-igne**) [9, с. 780], [6, с. 1312].

Доволі часто суф. *-ingen* виступає в своєму усіченому варіанті *-ing*: **Alsting** = *Alstenus* + *-ingen* [9, с. 780], [6, с. 214], **Bassing** = *Basso* + *-ingen* [9, с. 780], [6, с. 274], **Bining** = *Bino* + *-ingen* [9, с. 780], [6, с. 313], **Buding** = *Budo* + *-ingen* [9, с. 780], [6, с. 369], **Carling** = *Karl* + *-ingen* [9, с. 781], [6, с. 389], **Etzling** = *Ezzilo* + *-ingen* [9, с. 781], [6, с. 567], **Halling** = *Hallo* + *-ingen* [9, с. 781], [6, с. 665], **Metting** = *Matto* + *-ingen* [9, с. 782], [6, с. 832], **Rening** = *Rino* + *-ingen* [9, с. 782], [6, с. 1023], **Villing** = *Willo* + *-ingen* [9, с. 783], [6, с. 1342], **Zilling** = *Zelo* + *-ingen* [9, с. 783], [6, с. 1364].

Суфікс *-ingen* має своє фонетичне французьке оформлення ще й як *-inga*, *-ingas*, *-ingos*:

– *-inga*, який трактують як романський суфікс *-anica*, що пізніше стає *-ange* “ферма”: **Bettange** = *Betto* + *-inga* “ферма Бето” [9, с. 785], [6, с. 306], **Crühange** = *Kericho* + *-inga* [9, с. 785], [6, с. 505], **Hettange** = *Hetti* + *-inga* [9, с. 785], [6, с. 679];

– *-ingas* (у мн.) – трактований як *-anicas* і стає пізніше *-anges* “ферми, землі” де кінцева *-s* зникає з часом: **Adelange** = *Addila* + *-ingas* “ферми, землі Аділа” [9, с. 786], [6, с. 204], **Boulange** = *Bollo* + *-ingas* [9, с. 786], [6, с. 339], **Gomelange** = *Gamelo* + *-ingas* [9, с. 786], [6, с. 636], **Hagondange** = *Ingoaldus* + *-ingas* [9, с. 787], [6, с. 664], **Ottange** = *Otto* + *-ingas* [9, с. 787], [6, с. 929], **Suzange** = *Suzo* + *-ingas* [9, с. 788], [6, с. 1233], **Volmerange** = *Wolemar* + *-ingas* [9, с. 788], [6, с. 1350];

– *-ingos* (ч. р., мн.) “поля” із закінченням на *-ans*: **Adelans** = *Addelo* + *-ingos* “поля Адело” [9, с. 790], [6, с. 204], **Augerans** = *Algerus* + *-ingos* [9, с. 791], [6, с. 245], **Battenans** = *Batto* + *-ingos* [9, с. 791], [6, с. 276], **Fertans** = *Frito* + *-ingos* [9, с. 792], [6, с. 581], **Malans** = *Mallo* + *-ingos* [9, с. 794], [6, с. 788], **Sourans** = *Saurus* + *-ingos* [9, с. 796], [6, с. 1228], **Vandelans** = *Wandilo* + *-ingos* [9, с. 797], [6, с. 1288];

– *-ingos* (ч. р., мн.) “поля”, який переходить у *-eins*, *-ens*, надто ж, що стосується Бургундії: **Farains** = *Farro* + *-ingos* [9, с. 797], [6, с. 573], **Forens** = *Fora* + *-ingos* [9, с. 797], [6, с. 597], **Randens** = *Rando* + *-ingos* [9, с. 798], [6, с. 1015], **Vandeins** = *Wanedus* + *-ingos* [9, с. 798], [6, с. 1288], **Estadens** = *Stadius* + *-ingos* [9, с. 799], [6, с. 562], **Gougens** = *Gogo* + *-ingos* [9, с. 799], [6, с. 639], **Tonneins** = *Tonno* + *-ingos* [9, с. 801], [6, с. 1255].

Дуже часто похідні слова, як *Abellen-ingen* і композити типу *Abellenivilla*, скорочуються до *Abellenus* (антропонім германського походження), що має вияв у назві населеного пункту **Ablain** [9, с. 825], [6, с. 202]. І тут також маємо цілу низку прикладів подібних ойконімних утворень: **Ablon** = *Abilo(n)* [9, с. 825], [6, с. 202], **Agon** = *Ago(n)* [9, с. 825], [6, с. 205], **Amel** = *Amelus* [9, с. 826], [6, с. 217], **Arbon** = *Arbo* [9, с. 827], [6, с. 227], **Arthon** = *Artoinus* [9, с. 827], [6, с. 237], **Banon** = *Bano* [9, с. 828], [6, с. 266], **Bethon** = *Betto* [9, с. 830], [6, с. 305], **Brain** = *Berinus* [9, с. 833], [6, с. 350], **Brunet** = *Brunitus* [9, с. 835], [6, с. 367], **Conan** = *Conanus* [9, с. 836],

[6, с. 480], **Dollon** = *Dolo(n)* [9, с. 838], [6, с. 531], **Fel** = *Filo* [9, с. 840], [6, с. 578], **Francon** = *Franco(n)* [9, с. 841], [6, с. 606], **Giron** = *Gero(n)* [9, с. 843], [6, с. 632], **Hambers** = *Haimbert* [9, с. 845], [6, с. 666], **Hatten** = *Hattinus* [9, с. 845], [6, с. 669], **Lautrec** = *Leotricus* [9, с. 849], [6, с. 738], **Lozon** = *Luzo(n)* [9, с. 850], [6, с. 771], **Matton** = *Matto(n)* [9, с. 852], [6, с. 812], **Ourton** = *Ordo(n)* [9, с. 856], [6, с. 931], **Radon** = *Raddo(n)* [9, с. 857], [6, с. 1012], **Salon** = *Sallo(n)* [9, с. 858], [6, с. 1186], **Senard** = *Senardus* [9, с. 859], [6, с. 1207], **Talon** = *Tallo(n)* [9, с. 860], [6, с. 1236], **Verdon** = *Werdo(n)* [9, с. 862], [6, с. 1304], **Willeman** = *Willemannus* [9, с. 864], [6, с. 1358].

Коли йдеться про запозичення тієї чи іншої назви з іншої мови, дослідник змушений шукати відповідники як у фонетичній і граматичній системі мови оригіналу, так і в системі тієї мови, в яку переходить конкретна назва. Яскравим підтвердженням цього є проаналізована в цій розвідці фонетично-словотвірна адаптація альзаських ойконімів германського походження. З погляду орфоєпії ойконіми вірно було б вимовляти мовою оригіналу, з іншого ж боку (аби бути більш зрозумілим), варто адаптувати власну назву до фонетичної системи тієї мови, до складу якої вона увійшла. Іншими словами, необхідно зберігати міжмовну інтерференційну рівновагу: наприклад, назви що закінчуються на *-heim*, вимовляються здебільшого як [aim]. Як ми побачили, Альзаська топоніміка переважно є німецькою за походженням і, на нашу думку, цілком нормально вимовляти такого роду ойконіми утворення ближче до німецької мови. Іншими словами, у німецькому контексті краще буде вживати німецький фонетичний варіант даного ойконіма, а у французькому – відповідно французький.

Загалом же можемо констатувати, що так звані “варварські вторгнення” на територію колишньої Галлії у IV-X століттях, які спричинили розвал Римської імперії, принесли новий шар топонімів, що збереглися до наших днів, і дали нам можливість відслідкувати їхнє походження.

Література:

1. Білоус Л. В. Географічна номенклатура в ойконімії Вінниччини / Студії з ономастики та етимології. – К., 2007. – С. 8-11.
2. Вербич С. О. Ойконіми Прикарпаття з етимологічно непрозорими твірними основами // Студії з ономастики та етимології. – К., 2007. – С. 33-40.
3. Латинско-русский словарь / [авт. Дворецкий И. Х.]. – М. : Русский язык, 1976. – 1096 с.
4. Deuxieme livre d’histoire de France / [Augy Claude, Petit Maxime]. – Paris, 1971. – 249 p.
5. Dictionnaire latin-français / [Gaffiot F.]. – Paris, 2001. – 820 p.
6. Dictionnaire national des communes de France. – Paris: Albin Michel, 2001. – 1475 p.

7. La toponymie française / [Dauzat A.]. – Paris, 1971. – 331 p.
8. Petit Larousse de l'histoire de France des origines à nos jours. – Paris, 2003. – 895 p.
9. Toponymie générale de la France / [Nigre E.]. – Genève, 1991. – V. 2. – 1381p.
10. Большой немецко-русский словарь. – Москва: Русский язык, 2001. – Т. 1. – 760 с.
11. Большой немецко-русский словарь. – Москва: Русский язык, 2001. – Т. 2. – 680 с.